

เลขที่.....	
แบบรายงานการเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน ☐ รายบุคคล ☒ กลุ่มบุคคล	
ชื่อ - สกุล : นายทรงยศ ชันบุตรศรี	ตำแหน่ง : นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
งาน : งานเทคโนโลยีการศึกษา	
ชื่อ - สกุล : นางสาวมัทนา บุญประเสริฐ	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
งาน : งานบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ	
ชื่อ - สกุล : นางสาวอิสยาห์ พันศิริพัฒน์	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
งาน : งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ	
ชื่อหลักสูตร : กิจกรรมเสวนาวิชาการ เรื่อง “บทบาทของห้องสมุดในการสร้างความเข้มแข็งด้านการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy)”	
วันเดือนปี : 29 มีนาคม 2559	
สถานที่จัด : สำนักหอจดหมายเหตุ	
หน่วยงานผู้จัด : สำนักหอสมุดแห่งชาติ	
ค่าใช้จ่าย	☒ ไม่มี ☐ มี เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☒ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ).....
ใบเกียรติบัตร/วุฒิบัตร	☐ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก..... ☒ ไม่มี
สรุปสาระสำคัญ ในสังคมยุคดิจิทัลการตระหนักถึงการรู้เรื่องการอ่าน การรู้สารสนเทศ และการใช้คอมพิวเตอร์ ถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนสามารถระบุความต้องการ เลือกใช้ ประเมินผล วิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่จำนวนมาก เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ดังนั้นการตระหนักหรือการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy) จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญสำหรับบรรณารักษ์ และหน่วยงานบริการสารสนเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด ศูนย์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้ใช้บริการ รวมถึงพัฒนาทักษะและความสามารถในการรู้เท่าทันเทคโนโลยีให้กับผู้ใช้ การอบรมในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้ ICT Literacy และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียม ภายใต้แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บริบทในการพัฒนาประเทศไทย - ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง - พัฒนาขีดความสามารถของเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ - แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม - บริหารจัดการสังคมผู้สูงอายุ - แก้ปัญหาคอร์รัปชัน - พัฒนาศักยภาพคนในประเทศ	

ปฏิรูปประเทศสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ หมายถึง ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แผนภูมิทัศน์ดิจิทัลของไทยในระยะเวลา 20 ปี แบ่งได้ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) : Digital Foundation เป็นช่วงของการลงทุน และสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
- ระยะที่ 2 (5 ปี) : Digital Thailand I เป็นช่วงที่ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ
- ระยะที่ 3 (10 ปี) : Digital Thailand II เป็นช่วงที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นดิจิทัลไทยแลนด์ ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ
- ระยะที่ 4 (10 - 20 ปี) : Global Digital Leadership เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ของแผน

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูง ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
2. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
3. สร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
4. ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
5. พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
6. สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ส่งเสริมการใช้ดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคม คือ สร้างหลักสูตร Digital Literacy ในบริบทประเทศไทย ส่งเสริมความรู้ ทักษะ ธรรมะสร้างสรรค์สื่อ และสร้างเครือข่ายการใช้ประโยชน์แบบมีส่วนร่วม

ICT Literacy in Asean Libraries

ICT Literacy คือ ความสามารถของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือสื่อสารอย่างเหมาะสม ในการเข้าถึง จัดการ แลกเปลี่ยน สรุปความ และประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศได้ ICT Literacy มีความสำคัญคือ เป็นการพัฒนาศักยภาพของคนในสังคมให้มีคุณภาพ สามารถเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิต วิธีการเรียนรู้ และวิธีการทำงานได้

ICT Literacy นั้น ประกอบด้วย

- Internet Literacy : ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต
- Digital Literacy : การรู้ดิจิทัล
- Information Literacy : การรู้สารสนเทศ
- Media Literacy : การรู้เท่าทันสื่อ

โดยบุคคลทั่วไปสามารถทำแบบประเมินทักษะการรู้ดิจิทัลของตนเองได้ที่ www.digitalliteracy.eu ซึ่งจะแบ่งออกเป็น Base Modules, Standard Modules และ Advance Modules

Asean Woman Economic Empowerment Through ICT Literacy

เป็นงานวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาความสามารถในการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้หญิง และการเปิด

สอนการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของผู้หญิงภายในห้องสมุด

เมื่อได้เริ่มทำงานวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ประเทศแถบอาเซียนนั้นมีความวิจัยที่เกี่ยวกับห้องสมุดน้อยมาก และโลกเองต้องการรับรู้ว่า ห้องสมุดของแต่ละประเทศนั้นมีกี่แห่ง มีลักษณะเป็นอย่างไร และมีรูปแบบการให้บริการเป็นอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงอาเซียนที่มีอายุประมาณ 21-30 ปีนั้น มีการใช้เทคโนโลยีในด้านเศรษฐกิจอยู่ที่ 67.3% ในขณะที่ผู้ชายจะอยู่ที่ 32.7% เท่านั้น ถึงแม้ผู้หญิงจะเข้ามามีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ช่องว่างความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังไม่ได้ลดน้อยลง ได้แก่ การที่ผู้ชายยังได้เงินเดือนมากกว่า ตำแหน่งสูง ๆ ในหน่วยงานส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ชาย และการที่ผู้หญิงต้องออกจากงานเร็วขึ้น เพื่อไปดูแลพ่อแม่ ดังนั้นการสอนการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้หญิงจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ แม้ไม่ต้องไปทำงานที่บริษัท ซึ่งการอบรมนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ภายในห้องสมุด เช่น กระทรวง ICT ที่มีการสอนอบรมทางไกลโดยใช้ Internet Hub นอกจากนี้ การสอนยังไม่ได้เป็นเรื่องของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เช่น กระทรวง ICT กระทรวงศึกษาธิการ และสกอ. ทั้ง 3 หน่วยงานนี้ต่างมีนโยบายไปในแนวทางเดียวกันด้านการส่งเสริมการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงควรทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จไปในทิศทางเดียวกัน เพราะแค่ความพร้อมของอุปกรณ์นั้น ไม่สำคัญเท่ากับทักษะในการใช้

จากการสำรวจผู้หญิง 100 คน จาก 16 อำเภอในประเทศไทย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด การศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี นิยมใช้คอมพิวเตอร์และ Smartphone ในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหลัก และใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าเว็บไซต์สำหรับการค้นหามากที่สุด และรองลงมาเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการโทรหรือพูดคุย รวมถึงการเข้า Social network อีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่า มีคนที่ไม่เคยเข้าห้องสมุดเลยถึง 28% ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่มากที่สุด โดยวัตถุประสงค์ที่เข้ามาในห้องสมุดคือ การอ่านนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือเล่นอินเทอร์เน็ต โดยปัญหาส่วนมากที่ห้องสมุดพบว่า คนไม่นิยมเข้าห้องสมุด เกิดจาก WiFi มีความช้า, ไม่มีเวลา, ไม่มีทรัพยากรที่ตรงกับความต้องการ และการขาดแคลนของทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์

เสวนาเรื่อง “บทบาทของห้องสมุดที่จะช่วยสนับสนุนด้าน ICT Literacy ให้กับประชาชนในชาติ”

โดย ดร. รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล

การพัฒนาตนเอง ให้เป็น Digitally Literate

1. แต่ละคนมีวิธีการพัฒนาตนเองไม่เหมือนกัน ไม่มีวิธีตายตัวแบบ one-size-fits-all
2. หาเวลาว่าง ศึกษาเรียนรู้ ICT ด้วยตนเอง Online Courses & MOOC
3. ติดตามเทคโนโลยีใหม่ๆ และแนวโน้มที่จะนำมาใช้กับห้องสมุดในอนาคต เช่น Information

Visualization, Augmented Reality (VR), 3D Printing, 3D Video, Drones, Robotics, Wearable Technology, Bring Your Own Device (BYOD), Flipped Classroom, Makerspaces

Digital Literacy : มีความรอบรู้และเข้าใจ สามารถ define, access, evaluate, manage, integrate, create, communicate ในเรื่องของ...

1. คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เวิลด์ไวด์เว็บ คลาวด์คอมพิวติ้ง
2. วิธีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ
3. การสืบค้น และการประเมินคุณค่าของแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต
4. การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
5. Mobile Devices กับไลฟ์สไตล์ความเป็นพลเมืองของโลกยุคดิจิทัล
6. การเขียนโปรแกรมบนเว็บ และสร้าง Apps

7. การรักษาความปลอดภัย ปกป้องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล รู้เท่าทันกลลวงออนไลน์
8. กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การประพาดพิง จริยธรรมในการเผยแพร่ผลงาน (ขโมย ลอกเลียน ปลอมแปลง ดัดแปลง)
9. ลิขสิทธิ์ สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์

เสวนาเรื่อง “บทบาทของห้องสมุดที่จะช่วยสนับสนุนด้าน ICT Literacy ให้กับประชาชนในชาติ”

โดย นายประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล

จุดประสงค์แผนการพัฒนาหอสมุดแห่งชาติดิจิทัล

1. เพื่อเป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาของชาติในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และสื่อที่ทันสมัยสำหรับประชาชนในชาติ
2. สร้างสรรค์ ต่อยอด เพิ่มคุณค่ามรดกภูมิปัญญาของชาติที่อยู่ในหอสมุดแห่งชาติ
3. อนุรักษ์และสงวนรักษาข้อมูลทางมรดกภูมิปัญญาของชาติให้คงอยู่ในระยะยาว
4. ลดความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัลของคนในชาติ

โดยจะแบ่งออกเป็น 3 โครงการ ได้แก่

1. D-Library – ให้บริการมรดกภูมิปัญญาของชาติในรูปแบบดิจิทัล
2. Mobile Collections – ให้บริการสืบค้น Rare Collections ให้รองรับการใช้งานบนอุปกรณ์พกพา
3. Digital Zone – การจัดพื้นที่เฉพาะในการให้บริการข้อมูลดิจิทัลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

การสร้างทรัพยากรดิจิทัลที่ดีนั้น ต้องมีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ในแต่ละทรัพยากรควรมีรายละเอียดอธิบายลักษณะขอบเขต รูปแบบ ข้อจำกัดในการเข้าถึง ความเป็นเจ้าของ ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ นอกจากนี้ คนพิการต้องสามารถเข้าถึงได้ และยังคงคำนึงถึงเรื่องของลิขสิทธิ์อีกด้วย

บรรณารักษ์หอสมุดแห่งชาติต้องมี Digital Literacy

1. ทักษะด้านการทำงานของเทคโนโลยี
2. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะการทำงานร่วมกัน รู้วิธีการกระทำอย่างสมเหตุสมผล
4. ออนไลน์อย่างปลอดภัยและเหมาะสม
5. การตระหนักรู้ทางสังคม เข้าใจว่าจะใช้เทคโนโลยีด้วยวิธีใด กับใคร เมื่อใด

เสวนาเรื่อง “บทบาทของห้องสมุดที่จะช่วยสนับสนุนด้าน ICT Literacy ให้กับประชาชนในชาติ”

โดย นายเมฆินทร์ ลิขิตบุญฤทธิ์

ทักษะด้านไอทีกับบรรณารักษ์ยุคใหม่

1. ความรู้และทักษะในกลุ่มโปรแกรมสำนักงาน
2. ความรู้และทักษะในกลุ่มโปรแกรมเกมสำหรับสื่อ
3. ความรู้และทักษะด้านการใช้งานระบบเครือข่าย
4. ความรู้และทักษะในกลุ่มพื้นฐานคอมพิวเตอร์
5. ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์อื่นๆ
6. ความรู้และทักษะในกลุ่มการใช้อินเทอร์เน็ต
7. ความรู้และทักษะการใช้งานเว็บไซต์ 2.0

Know รู้จัก	Understand เข้าใจ	Apply นำไปใช้
โปรแกรมที่ใช้พิมพ์งานคือ... โปรแกรมที่ใช้ดูเว็บไซต์คือ... โปรแกรมที่ใช้ดูวิดีโอคือ... โปรแกรมที่ใช้ดูรูปคือ... โปรแกรมที่ใช้ฟังเพลงคือ...	โปรแกรมฟรีแวร์ โปรแกรมแชร์แวร์ โปรแกรมลิขสิทธิ์ โปรแกรมโอเพ่นซอร์ส โปรแกรมระบบปฏิบัติการ	ใส่เลขหน้าในเอกสาร... บันทึกจากเว็บไซต์... การจัดแผ่นพับโบรชัวร์ การใส่สูตรคำนวณผลรวม...

แนวทางในการส่งเสริม ICT Literacy แก่ผู้ใช้บริการ

1. นำไอซีทีมาประยุกต์ในชั้นเรียนก็ได้
2. จัดสอนการใช้ ICT กับกลุ่มต่างๆ
3. การจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันด้านไอซีที

แหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ ICT Literacy

1. The Long tail
2. The World is Flat
3. Critical Mass
4. The Wealth of Networks
5. Free Economy
6. Crowdsourcing
7. Socialnomic
8. Wikinomic
9. Wisdom of Crowd

มีเว็บไซต์ที่น่าสนใจมากมายให้ตามอ่าน เช่น Blognone, Thailibrary, Libraryhub นอกจากนี้อาจจะฟังพาดูหรือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดตามข่าวสาร แต่...ต้องเลือกอ่านและไม่เชื่ออะไรง่ายๆ อ่านแล้วพิจารณาหาข้อเท็จจริง และที่สำคัญอย่าแชร์จนกว่าจะชัดเจน --- ICT Literacy ถ้าเรายังรู้ไม่เท่าทัน ก็จะส่งเสริมให้ประชาชนรู้เท่าทันคงยาก

เสวนาเรื่อง “บทบาทของห้องสมุดที่จะช่วยสนับสนุนด้าน ICT Literacy ให้กับประชาชนในชาติ”

โดย ดร. บุษกร เลิศวีระศิริกุล

8 องค์ประกอบนิสัยรักการอ่าน

1. นิสัยการเรียนรู้ด้านการจัดเวลา (Time Management)
2. สมาธิ (Concentration)
3. การจดบันทึก (Note Taking)
4. ความเข้าใจในการอ่าน (Reading Comprehension)

5. การเตรียมตัวสอบและการสอบ (Test Preparation Test Taking)
6. ความเร็วในการอ่าน (Reading Speed)
7. ทักษะการเขียน (Writing Skills)
8. การจัดการความกังวลในการสอบ (Test Anxiety Management)

เป้าหมายของการเรียนรู้

1. ให้มีภาวะผู้นำ
2. ให้รู้จักคิดวิเคราะห์
3. ให้มีจิตสำนึกพลเมืองดี
4. ให้มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
5. ให้สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ให้รู้จักพัฒนาทักษะชีวิต
7. ให้มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
8. ให้มีความรอบรู้
9. ให้มีความสุขอนามัยที่ดี

หนังสือสร้างคน เพื่อสร้างประเทศ ต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่าง บรรณารักษ์ และครูภาษาไทย/ ครูภาษาอังกฤษ/ ครูสังคม/ ครูวิทยาศาสตร์/ ครูวิชาอื่นๆ

กลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน

1. เอาปัญหาประเทศ หรือสิ่งที่อยากให้เกิดในอนาคต และการส่งเสริมการอ่าน ให้เป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อว่า เมื่อทำการส่งเสริมการอ่านแล้วจะช่วยแก้ปัญหาประเทศไปพร้อมกันเลย
2. หา Best Practices สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ
3. มุ่งเน้นในกิจกรรมที่มี impact มากที่สุด (เกิดผลในวงกว้าง เกิดได้เร็ว) คุ่มค่าระยะยาวที่สุด ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และส่งผลต่อการรับรู้มากที่สุด

ห้องสมุดเชิงรุก ห้องสมุดทุกที่ ควรต้องเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างมีทิศทาง สนองตอบชุมชนได้จริง อย่างมีความหมายต่อการดำเนินชีวิต ต่อการทำงาน ต่อการสร้างชาติ จึงจะทำให้ได้รับความสำคัญและการสนับสนุน

ข้อคิด

- Google เป็นเว็บที่สอน Literacy ดีที่สุด
- Information, ICT Literacy & Skills เป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แต่ Literacy ไม่ใช่ Skills เพราะไม่ใช่เพียงแค่ “รู้” ...แต่ต้อง “เข้าใจ”
- ไอทีในห้องสมุดไม่ยากอย่างที่คิด
- เปิดใจ และตามมันให้ทัน เรื่องไอทีที่ไม่ยากเหมือนที่คิด

ประโยชน์ที่ได้รับ

ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ได้รับความรู้และแรงบันดาลใจเกี่ยวกับงานห้องสมุด

หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา	รายงานผลการปรับปรุง / พัฒนา ภายในวันที่
ข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้รายงาน..... (นายทรงยศ ชันบุตรศรี) ผู้รายงาน..... (นางสาว มัทนา บุญประเสริฐ) ผู้รายงาน..... (นางสาวอิสยาห์ พันศิริพัฒน์) วันที่ 31 มีนาคม 2559	
ความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน ลงชื่อ..... (.....) วันที่...../...../.....	
ความคิดเห็นของผู้บริหารที่กำกับดูแลหน่วยงาน ลงชื่อ..... (.....) วันที่...../...../.....	

- หมายเหตุ : 1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน ภายใน 15 วัน เสนอหัวหน้าหน่วยงาน
2. หัวหน้าหน่วยงานเสนอความเห็น ภายใน 3 วัน เสนอผู้บริหารที่กำกับดูแล
3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้ม รายงานการเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน
4. หัวหน้าหน่วยงานติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา